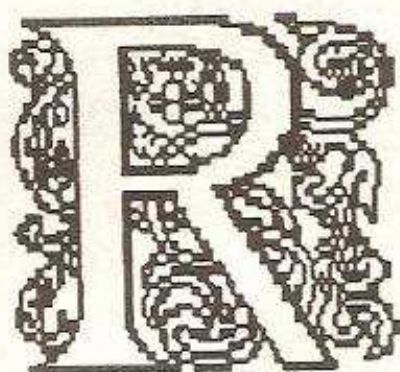

„MOCSKOS” TUDOMÁNYA

eggeli után, amint ültünk az eperfa alatt, azt mondja az apám:

— Az a „Mocskos” — ott a szekér alatt, — megint nagyon nyalja a száját. Fogadni mernék, hajnalban megint nyulat fogott...

„Mocskos” a legvénebb komondorunk volt; több huncutsággal körítve, mint egy szilenciumozott zúgprókátor.

— Menj csak oda, — mondja az apám, — de csak úgy oldalazva, mert ha egyenest mégyszalad és nézd meg a száját...

Odamegyek, s menet közben félszemmel ránézek; hát csupa vér megnyúlszőr a pofája.

— Én nem értem ezt a dögöt, — mondja az apám, — hogy képes ez megfogni a nyulat. Öreg is, kövér is; talán egy gyerekkel se tudna versenyt futni...

Aztán hozzánk fordult:

— Gyerekek, aki meglesi, hogy hogy manőverez ez a vén dög a nyullal, annak húsz ezüst pengőkrajcár üti a markát!

Erre nagy izgalom támadt. Mind a hárman lelkesedve beszéltünk és járt kezünk-lábunk. Nagyszerű tervek röpködtek a levegőben, de az apám csendet paramcsolt.

— Ide hallgassatok, — azt mondja. — Nem szabad egy lépést se tenni, mert ez a vén betyár visszaforog, ha elindul, hogy nem megy-e valaki utána. S ha meglát benneteket, lefekszik és nem csinál semmit. Ezt csak úgy lehet meglesni, hogy mikor kibaktat a tanyából, ti fölmentek a padlásra, s onnét látcsővel figyelitek, mit művel...

*

Harmadnap reggel, harmatmúlás után, ragyogó napsütésben, — mikor a nyulak már kihancurozták magukat és aludtak, — előjött Mocskos a szekér alól; meghempergett, vakarózott, nyújtózott, ásított egyet, aztán kedélyes kocogással kiszaladt a tanyából...

A tanya szélén visszafordult, hogy nem figyeli-e valaki; mert tudta tapasztalatból, hogy a nyúlfogdosás bűn, amiért egy marék sörét jár, pus-kából küldve a farába...

Mi gyerekek rohantunk idegesen a padlásra és csőre kaptuk.

Átugrotta az árkot, s már ott volt a földeken. Egy kicsit még megállt, s tekintgetett, hogy merre induljon. Aztán ellódult egy friss szántáson menve, de folyton a tarlót nézte, s látszott, hogy onnét várja a pecse-nyét...

Pár száz lépést kocogott így, a puha szántáson, ahol olyan zajtalanul lehet menni, hogy azt még a nyúl se hallja meg.

Egyszer csak hirtelen megállt: merően nézett egy irányba, magasan tartott fejjel, hegyesedő fülekkel.

— Nyulat lát! — ordítom lelkesedve, — mire az öcsém kikapja kezemből a látcsövet. Pofonok csengnek, sírás, rívás, de nem adja ide a szentnek se. Végre is ő néz, s nekünk izgalomtól hevülve diktálja:

— Oldalt fordul. Félkörben szalad, mint a bolond. Már kétszer fölbu-kott. Rögtön megcsinálja a félkört... Megvan!

— Nézd a félkört, — hadarja a bátyám, — ahonnét elindult és ahol most áll. Húzd meg a szemekkel a két pont közötti vonalat; annak a köze-pe táján kell feküdni a nyúlnak...

— Nem látom! — makogja az öcsém, de abban a pillanatban a bá-tyám kikapja kezéből a látcsövet.

Most aztán ő diktál:

— Lefeküdt. A fejét előre nyújtja, a lábait maga alá húzva, mintha ugornék...

— De minek került akkorát? — kérdi az öcsém.

— Minek? Hát annak, — mondom — mert a szél, — onnét ahonnét meglátta, — tőle a nyúl felé fújt. A nyúl hát a szagát is meg a közeledését is a zörgős tarlón már messziről észrevette volna. Most aztán, hogy az el-lenkező oldalra került, a szél a nyúltól fúj öfeléje, s így a nyúl nem kaphat se szimatot, se zörgést...

— Megvan a nyúl, — lelkesedik a bátyám. — Ott fekszik, alszik, előtte vagy nyolcvan lépésre!

Most aztán „Mocskos” olyan arcátlanságot produkált, hogy még mi, gyerekek, is elképedtünk tőle.

Amint egy szélroham jött, annak a suhogásában, zörgésében, zajá-ban felpattanva, mint az örült rohant előre. De abban a pillanatban, amint a szélroham gyengült, ledobta magát villámgyorsan a földre.

A harmadik szélroham után, a harmadik nekirugaszkodásra már ott volt négy-öt méternyire az alvó nyúltól s mikor a szél ismét fölzúgott, föl-állt, s most már szép lassan, óvatosan, lábujjhegyen, odasomfordált a nyúlhoz és megfogta.

A fölriadt nyúl nagyot rúgott magán. Két hátulsó lába fent kalimpált a levegőben. Mert a nyakát fogta. Fehér hasa rémesen villogott a napfényben, de „Mocskos” ráhasalt — és megette...

*

Mikor az apámnak elreferáltuk, nevetett, meg a fejét csóválta.

— Na hát, — azt mondta aztán, — csak az menti meg, hogy már közel húsz éve szolgál. Sajnálom leveretni. De nyulat többet nem zabál... Szuhay! A „Mocskos” nyakába még ma egy rőfös koloncot!

Nagy bánat a kutya nyakában a kolonc. Olyanféle, mint az életfogytiglan tartó fegyház. Még talán az akasztófánál is cifrább!

Mert a koloncos kutya nem tud egyáltalában szaladni, csak úgy gyászinduló ütemére, lassan, óvatosan lépegetni. Mert az első lábai előtt, a földtől úgy négy ujjnyira, ott lóg keresztben a két-három arasz hosszú gyalázatos kolonc, egy vízszintes lécz, amiben, ha szaladni akar, összetöri az első lábait.

Ilyen utolsó sorsra jutott „Mocskos”, a tizenhárompróbás öreg komondor...

*

Reggeli után, amint ülünk az eperfa alatt, azt mondja az apám:

— Nézzétek már: „Mocskos” a szekér alatt megint nyalja a száját. Hát nincs azon a dögön kolonc?

— Dehogyan is nincs, — mondja öreg Szuhay, aki pár léppel arrébb birkát nyúz.

— Meg köll nézni a száját, — mondja az apám.

Megnézzük, hát csupa vér meg nyúlszőr a pofája, de a kolonc — a nyakán...

Nézünk egymásra megnyúlt ábrázattal: — Hát ez meg hogy lehet? Hisz' ha egyet ugrik, a kolonc kettétöri mind a két első lábát!

Szuhay káromkodik. Apám földhöz vágja a szivarját:

— Hát hogy fogja meg? A menkű csapna bele!

Meglestük ismét.

Hát amint elindult, szépen a szájába fogta a koloncot és akadálytalanul futott, ugrált, feküdt, kelt, csúszott, mert a koloncot, ami a lábát zúzta volna, a szájában tartotta...

— Ekkora gazság kíméletet érdemel, — mondta az apám. — Szuhay, vegye le róla a koloncot, nem fog ez már megjavulni úgy se, soha...